

וכי תימא אי בעי זריק ליה גיטא –

And if you will say, if he wants he can throw a גט to him

OVERVIEW

mentions, rhetorically, a reason why the רבנן maintain that it is not a חוב for the [to receive the שטר שחרור on behalf of the] עבד, since the master has the option of throwing a שטר שחרור to the עבד and he will be freed (anyway).¹

asks:

ואם תאמר מה בכך מכל מקום חוב הוא לו זה השחרור שפוסלו מתרומה² -

And if you will say; what of it that the master can free him regardless; nonetheless this שחרור which the שליח is receiving is a חוב for the עבד, because it disqualifies him from eating תרומה?!

answers:

ויש לומר דקסבר דלא חשיב ליה חובה מה שמקבלו זה³ -

And one can say; that he maintains that the receiving of the שטר שחרור by the שליח cannot be considered a חוב for the עבד -

כיון דאפילו אם לא יקבלנו יכול רבו לפוסלו מתרומה בענין אחר⁴ -

Since, even if this שליח will not accept the שטר שחרור, his master can disqualify the עבד from תרומה in a different manner, by throwing a שטר שחרור to him.

offers an alternate explanation:

אי נמי הכי פירוש אי בעי זריק ליה האדון גיטא ספק קרוב לו וספק קרוב לעבד -

Or you may also say; this is the explanation of 'אי בעי זריק ליה גיטא'; if the master wants he can throw a שטר שחרור to the עבד so that it is questionable whether the גט is closer to the master or whether it is closer to the עבד. In such a situation the עבד -

ויאסר בתרומה ובשפחה ובבת חורין וטוב לו להיות משוחרר -

Will be forbidden in תרומה and in a שפחה and in a חורין, and it is better for the עבד to be entirely משוחרר instead of being in this half-state of עבד and ספק בן חורין, where he loses out in both 'worlds'. That is why it is not a חוב for the עבד to be free, for the האדון can make matters much worse for him.

וכן אי בעי שקיל ארבע זוזי מישראל ופסיל ליה מתרומה ועדיין הוא עבד:

¹ See רש"י ד"ה וכי.

² See 'Thinking it over' # 2.

³ The שטר שחרור per se may be a חוב; however the receiving of the שטר שחרור by the שליח cannot be considered a חוב.

⁴ See 'Thinking it over' # 3.

And similarly, if the master wants he can take four זוז⁵ from a fellow ישראל (not a כהן) and thereby selling him this עבד⁶, which will disqualify him from תרומה, and he still remains an עבד, therefore the שחרור is not (such) a חוב, for even though he is losing the תרומה but at least he is a free man.

SUMMARY

We can either say that the act of the שליח receiving the שחרור is no חוב because the master can free him regardless, or that the act of שחרור is no חוב since the owner can make him a משוחרר, or an עבד ישראל which is even worse than a משוחרר.

THINKING IT OVER

1. How are we to understand the ruling of תוספות according to the question and according to [first] answer?
2. תוספות asks (on the statement of גיטא ליה בעי זריק ליה גיטא) that nevertheless the שחרור is a חוב.⁷ Why did not תוספות ask this question directly on the משנה which states that nevertheless the שחרור is a חוב?!⁸
3. תוספות answered that receiving the שטר שחרור (by the שליח) is not a חוב for the עבד, since the אדון can throw it directly to the עבד.⁹ If this is indeed so then why by the אשה is receiving the גט by a שליח considered a חוב, the husband can throw a גט at her as well?!¹⁰

⁵ This is just a random number for the sale price; it could be any amount (see ערכין כ, א).

⁶ An עבד כנעני is acquired through קנין כסף.

⁷ See footnote # 2.

⁸ See מהרש"א (הארוך) and מהרש"ל.

⁹ See footnote # 4.

¹⁰ See (footnote # 8 and) אמ"ה # 109-110.